

Een preek van J.C. Philpot: Als een reiziger die inkeert om te vernachten

uitgesproken in Londen op 9 juli 1865

overgenomen uit Bibliotheek Overjarig Koren 8^e jrg-4

‘O Israëls verwachting, zijn Verlosser in tijd van benauwdheid, waarom zoudt Gij zijn als een vreemdeling in het land, en als een reiziger, die inkeert om te vernachten? Waarom zoudt Gij zijn als een verslaagd man, als een held, die niet kan verlossen? Gij zijt toch in het midden van ons, o Heere! en wij zijn naar Uwen naam genoemd; verlaat ons niet’.

Jeremia 14:8-9.

Uitgezonderd, de Klaagliederen, een gedeelte van het boek Job en de zogenaamde boetpsalmen zou ik geen aandoenlijker gedeelte des ouden Testaments weten, dan de eerste hoofdstukken van de profeet Jeremia. Wij vinden daar waarschuwingen en vermaningen, raadgevingen en afmaning van de zonden aan Juda en Jeruzalem; maar bij dat alles een toon en geest van toegenegenheid en tederheid. Er hing dan ook een donkere wolk over Juda en Jeruzalem, die zich niet zou ontlasten in verkwikkende, vruchtbare regendruppels, maar losbreken in een donderstorm van de toorn en wraak des Almachtige tegen een schuldig volk en een zondige hoofdstad. De overtredingen waren in dien tijd ontzaggelijk hoog gestegen, en Juda en Jeruzalem schenen rijp voor het verderf. De afgoderij was voorbeeldeloos; want Achaz had door zijn omgang met de koning van Syrië een allerschandelijkste afgodsdienst ingevoerd, gelijk die voor Tammuz, de vertegenwoordiger van Adonia, de beminde van Venus, een heidens afgod, - een afgod waarover Joodse vrouwen weenden. Zelfs in de tempel keerde men de rug naar het heilige en aanbad de zon. Enige tijd later zeiden de vrouwen tot Jeremia, dat toen zij Venus - de koningin des hemels, - rookten, er geen gebrek was aan enig goed; maar toen zij haar en alle andere verfoeiselen niet meer rookten, werden zij verteerd door het zwaard en door de honger. (Jer. 44:18). Hoe verblind en alle zedelijk gevoel verloochenende moeten zij geweest zijn, om eigen schande zó openlijk uit te spreken. Geen wonder, dat de Heere zo ernstig en streng tegen de afgodendienst waarschuwt, dewijl het niet alleen een hoon en smaad van de hemelse Majesteit, maar ook een aanbidden van een gemeenschap hebben met de duivelen was; (1 Kor. 10:20), en alzo een navolgen van zonden dier afgodendienaars in vijandschap, wellustigheid en allerlei wreedheden. Onderdrukking heerste op onderscheidene wijzen, gelijk Jeremia ondervond en vervolgd werd wegens zijn getrouwe vermaning en aankondiging van het naderend oordeel. Het ergste was, dat de profeten, die voorgaven van God gezonden te zijn, de plechtige aankondiging van des Heeren oordeel tegen spraken, en valselijk profeteerden, dat hen geen kwaad zoude treffen; dewijl zij het volk van God waren, en hunne stad de geliefde des Heeren. Al deze dingen beroerden de profeet, gelijk hij zei: ‘Mijn hart wordt in mijn binnenste gebroken; al mijn beenderen bewegen zich, ik ben als een dronken man, dien de wijn te boven gaat; vanwege de Heere en vanwege de woorden Zijner heiligheid’, (Jer. 23:9). Het gevolg van deze valse profetieën was, dat de handen gesterkt werden ten kwade en niemand zich van zijn goddeloosheden afwendde. In plaats van aan des Heeren zijde te staan, en tegen de zonden te getuigen, moedigden zij het kwade aan, zodat door Jeruzalems profeten het ganse land ontheilgd werd. Zij verhardden het volk in hunne zonden, de Heere smadende, zeggende: ‘Gij zult vrede hebben; en tot hen, die naar het goeddunken huns harten wandelden: geen kwaad zal u genaken’. Nu, wat moet er komen van een volk, welks profeten leugens profeteren, en welks priesters die leugenprofeten gebruiken, om hunne bedriegerijen en eerzucht te bevorderen, en het volk een welgevallen toont met al die ongerechtigheden? Zulk een natie is geschikt om weggevaagd te worden, als de naam van het belijdend volk van God onwaardig; of zij moesten door oordelen en gericht gereinigd worden van hunne verfoeiselen voor Gods aangezicht. God koos de laatste weg, door hen zeventig jaren in ballingschap naar Babylon te voeren, waar zij hun afgodendienst leerden verfoeien en hunne valse profeten verzaken. Het onderzoeken van Jermias profetieën zou een zeer gezegend licht kunnen werpen over veler huichelachtige belijdenis en bedriegerijen van leugenprofeten, ook in onze dagen, waarvan het einde is verderving van voor Gods aangezicht.

Maar ongetwijfeld was er een goddelijk overblijfsel, dat zuchtte en riep vanwege al de verfoeiselen, die in het midden des lands waren; en het wil mij voorkomen, dat Jeremia in onzen

tekst dit overblijfsel sprekende invoert, en de jammerklachten van het ware volk van God voorstelt. Schoon dit niet zeer dikwijls voorkomt, vinden wij toch een treffend voorbeeld daarvan bij Jes. 64:6-7, waar dat overblijfsel Gods zich verklaart onrein te zijn, welks beste werken zijn als een wegwerpelijk kleed, enz.

Hoewel wij ons niet in dezelfde omstandigheden met Juda en Jeruzalem bevinden, toch bestaat er in menig opzicht grote overeenkomst. Ook wij zijn in Goddelijke dingen in een lagen staat. Er is weinig ware Godsdienst of levende Godzaligheid. De zonde loopt als water over de straten, en van alle zijden hoort men valse profeten roepen: 'Vrede, vrede' hoewel er geen vrede is. Het Volk van God klaagt over eigen traagheid, donkerheid en onvruchtbaarheid. Er is weinig openbaring van de tegenwoordigheid en kracht des Heeren, als in de dagen van ouds. God schijnt zijn aangezicht te verbergen, zowel in het openbaar als in het verborgen. Wij zullen een en ander vinden in onzen tekst, wanneer wij dien met des Heeren hulp geestelijk en bevindelijk zullen beschouwen, in betrekking tot onze omstandigheden in het algemeen zowel als onze eigen persoonlijke zaken in het bijzonder. Wij letten daartoe op:

- I. De namen waarmee hij God aanspreekt
- II. Het ernstige beklag, waarmee hij zich tot de Heere wendt
- III. De bewering waarop hij zijn spreken grondt
- IV. De smeekbede waarmee hij besluit.

I. Gij vindt mijn beschrijving van de staat en toestand van Juda en Jeruzalem zeker volgens de Schrift; maar betwijfelt veelllicht de toepassing daarvan op onze tijd en omstandigheden, dewijl die tijden en toestanden voorbij zijn, en onder ons zeker geen afgoden als de straks genoemden worden aangebeden, gelijk eertijds onder Israël. Nu, wat die afgoderij van Israël betreft moge thans bij ons geen sprake van zijn, maar een afgod is een afgod, hetzij die inwendig met het hart of uitwendig op de knieën wordt vereerd. En zeker moeten ook zulke gedeelten van Gods woord hun betekenis voor ons hebben, dewijl het Gode behaagd heeft die Schrift in onze handen te stellen; gelijk het der kerke Gods door alle tijden heen raakt. In deze zin moet Petrus' woord verstaan worden (2 Petr. 1:20): 'Geen profetie der Schrift is van eigene uitlegging', dat is, alleen van toepassing op die bijzondere omstandigheden en tijden als zij eerst gegeven werd. Deze verklaring wordt gewaarborgd door een plaats in Hebréeën (13:5): 'Uw wandel zij zonder geldgierigheid; en zijt vergenoegd met het tegenwoordige: want Hij heeft gezegd: Ik zal u niet begeven, en Ik zal u niet verlaten'. De apostel grondt zijn vermaning op een belofte aan Jozua (1:5) gegeven, en breidt derzelve eigene uitlegging uit als omvattende al Gods volk. En immers moet dat zo zijn, want anders zou een groot gedeelte der Schrift nutteloos voor ons zijn. En het woord van God is een levend en krachtig woord, als van Hem, Die leeft in alle eeuwigheid. En zou dan onze tekst voor onzen tijd geen betekenis hebben? Was er ooit een tijd van zoveel praktische Goddeloosheid onder de volken in het algemeen? van valse godsdienst onder alle standen, terwijl de levende Godzaligheid op laag peil staat in de gemeenten? Wanneer werd Gods waarheid zo geminacht en verworpen, of zo onteerd en misbruikt? Ik weet het, men heeft door alle tijden heen dergelijke klachten geslaakt, maar dat bewijst de waarheid van mijn bewering, dat onze tekst door alle tijden toepassing vindt. Ik hoop U te kunnen duidelijk maken, dat deze woorden ook heden voor ons van kracht zijn, zij het zo voor uw hart en de bevinding uwer ziel. Wij willen in onze prediking niet beuzelen noch ons ophouden met verhalen en verdichtselen; maar ons persoonlijk richten tot de harten en consciënties der mensen, zoals God in Zijn Woord spreekt, en richten onze hemelse wapenen op de sterkten, of het kasteel des harten, de grote zetel tussen Christus en satan betwist.

Wij overwegen eerst de titels, waarmede de profeet de Heere aanspreekt: 'Israëls Verwachting, en zijn Verlosser in tijd van benauwdheid'.

Er worden in de Schrift vele namen aan God gegeven, die met zekere zaken en gevallen in verband staan, en als krachtige pleitgrond gebruikt werden. Die namen zijn niet naar onze keuze, maar door God zelf genoemd, om zekere betrekking tot Zijn volk te beschrijven, of gegrond in Zijn openbaring als volk van goedheid, genade en waarheid. Zo was Zijn bijzondere naam in het Oude Testament 'de God van Abraham, van Izak, en van Jacob'. Dat was Zijn verbondsnaam,

belovende, dat Hij hun God en hun zaads God na hen zou zijn. Met dien naam openbaarde Hij Zichzelf aan Mozes in het brandende braambos; en schoon Hij Zich toen met de nieuwen naam: 'IK ZAL ZIJN DIE IK ZIJN ZAL', noemde, toch moest Mozes Zijn boodschap aan de kinderen Israëls brengen in naam van hun VerbondsGod, dat zou Zijn naam zijn tot in eeuwigheid. Deze titel gaf Israël een pleitgrond ten allen tijde en ander alle omstandigheden. Zo heet Hij ook 'de Gods Israëls' daar de kinderen Israëls Zijn bijzonder volk, Zijn eigendom zijn, aan wie Hij Zich in het bijzonder openbaarde. Behalve deze Oud-Testamentische namen wordt de Heere in het nieuwe Testament genoemd: 'de God en Vader van onzen Heere Jezus Christus'.

Deze namen zijn ontleend aan Zijn eigenschappen, die Hij van zichzelf bekend gemaakt heeft. Zo wordt Hij in onzen tekst genoemd: 'Israëls Verwachting', en in het N. T. 'de God aller genade', om aan te wijzen, dat alle genade uit Hem en van Hem, en door 'Hem is. Hij heet de Vader van alle barmhartigheid, de God aller vertroosting; de Vader der heerlijkheid, dewijl Hij de Bron en Werkmeester is van alle goedertierenheid en ware vertroosting. Deze en andere namen hebben betrekking op Zijn Goddelijk wezen en geopenbaarde eigenschappen, zoals de serafs in de tempel uitriepen: 'Heilig, heilig, heilig is de Heere der Heirscharen!' en gelijk de Heere in Zijn hogepriesterlijk gebed Hem aanspreekt: 'Heilige Vader; en rechtvaardige Vader!' De bijzondere weldaad dier namen is, dat zij ons een krachtige pleitgrond geven, waardoor wij bijv. Hem mogen aanroepen, dat Hij als de God en Vader van onzen Heere Jezus Christus de Vader van alle barmhartigheid Zich aan ons moge openbaren als onze hemelse Vader en eeuwige Vriend; dat Hij onze arme en benauwde harten verkwikke en trooste met Zijn dierbare toezegging en tegenwoordigheid.

Hier is het de Verwachting Israëls als de God der hope; natuurlijk van het Israël naar de geest. Elke genade des Geestes heeft ter oefening en verwachting de Drie-enige Verbondsgod nodig. Trouwens de hoop en verwachting op de Heere is geen vage, onbepaalde hartstocht, die her- en derwaarts rondzwerft om rust te vinden; maar een bijzondere zielswerkzaamheid onder de invloed des Geestes, een blijvende genade. 'Hoop op God', zei David, alsof hij zeggen wilde: heb geen verwachting van uzelf, noch van iets in en van het schepsel, maar van God zelf zij uwe verwachting. Zulk een bijzondere en persoonlijke verwachting is, als een goede hoop door genade, geheel wat anders dan de verwachting des huichelaars, of het ijdel vertrouwen van degenen, die God niet kennen. Hoe velen zijn er, die hunne hoop en verwachting zoeken in alles behalve in God; of in Zijn algemene goedheid, zonder Hem te kennen in Zijnen geliefden Zoon, gelijk dat het eeuwige leven is. Onze tekst spreekt van 'Israëls Verwachting' gelijk wij zeiden het ganse geestelijk Israël in zijn geheel gedacht, zowel als elke gelovige in het bijzonder; hopende op God als de God en Vader van onzen Heere Jezus Christus. Deze hoop en verwachting brengt de ziel aan Zijn genade-troon, pleitende op Zijn beloften en getuigenissen, met afzien van alle andere verwachting en steunsel. Zeker kan daarmee gepaard gaan veel donkerheid en slingeringen des gemoeds, zoals uit onze tekst blijkt; maar die toch ook doet zien, dat de ziel de Heere aankleeft en op Hem alleen hoopt als de God en Vader van onzen Heere Jezus Christus, de God aller Hoop en Verwachting. Ik noem dit in het bijzonder, dewijl alle bewegingen der hoop en verwachting altijd in betrekking staan tot de Heere Jezus, en met hetgeen gij van Hem gezien, gekend, getast, gevoeld en bevindelijk ervaren hebt. Gij kunt noch durft op iets in uzelf of van wat in de mens is hopen. De wezenlijke verwachting is die goede hoop door genade, een anker der ziel, dat zeker en vast is en zo blijft in elker storm, waarbij de vrijmoedigheid, die een grote vergelding des loons heeft en niet verloren gaat, al is het weer ruw, de storm vreselijk en de zee hol en hoog.

De tweede titel waarbij de Heere wordt aangeroepen luidt: Israëls Verlosser. Ik wees er reeds op, dat wij het Israël naar de geest bedoelen, ofschoon het vleeselijk Israël ook in God zijn Bewaarder en Verlosser heeft. In dien zin wordt in het N. Testament gezegd, dat Hij de Zaligmaker is van alle mensen, hun Behouder in het algemeen, maar bijzonderlijk van degenen, die geloven.

Er is voor het gelovig hart geen naam zo dierbaar en gepast als die van Zaligmaker; de betekenis van de naam Jezus (Matth. 1:21); en als zodanig is Hij de Verlosser Israëls. Het aanroepen van Hem met dien naam is een afzien van alle heil buiten Zijn borglijden en sterven, zoals dat het onderscheiden karakter van Israël is.

Doch in onzen tekst wordt er bijgevoegd: 'in tijden van benauwdheid'. Israël heeft menige tijd van geestelijke beproeving en verzoeking; - benauwdheden, waarin de Heere alleen kan ondersteunen

en uithelpen, welke overtuiging dan ook diep in hunne ziel ingeplant en geworteld is. God duldt niet, dat wij ons verschuilen in een toevlucht der leugenen, maar dat wij geloven in Jezus tot zaligheid onzer ziel; dat wij het bewijs erlangen, dat Hij kan zalig maken allen, die door Hem tot God gaan, en wij voor onszelf leren verstaan, wat zaligheid is in hare wezenlijkheid. Hoewel Hij altijd Verlosser en Redder is, toch wordt Hij als zodanig niet erkend en ondervindelijk genoten, in tijden van voorspoed en zorgeloosheid. Maar ten dage der benauwdheid, wanneer bij niemand noch ergens heil voor ons is, te ervaren dat de Heere onze Verlosser is, dat maakt Hem dierbaar voor onze harten. En laat ons wel opmerken, dat de Heere ten allen tijde en in alle omstandigheden, in allerlei benauwdheid Israëls Verlosser is, onverschillig van welken aard die benauwdheid moge wezen, in welken tijd of bij welke gelegenheid; in overeenstemming met wat er staat (Ps. 50:15): 'Roept Mij aan in de dag der benauwdheid; Ik zal er u uithelpen, en gij zult Mij eren'.

Laat ons nu de vrijmoedige aanspraak overwegen, die Jeremia in naam van het overblijfsel Israëls uitsprekt: 'Waarom zoudt Gij zijn als een vreemdeling in het land, en als een reiziger, die inkeert om te vernachten?'

Deze aanspraak in verband met zoals de profeet de Heere genoemd heeft, moet als het ware dienst doen, om de Heere aan zich te verbinden, en voor zijn eigen geloof een vaster pleitgrond te erlangen om zijn smeking en gebeden met vrijmoedigheid neer te leggen. Een en ander vertoont veel wijsheid en genade. Hij, stelt zich niet haastiglijk en vermetel in de tegenwoordigheid des Heeren, alsof hij stormenderhand de hemel zou willen innemen; maar beroept zich op de genadevolle namen door de Heere zelf bekend gemaakt, zodat God als het ware moet luisteren naar zijn smeking, op zulk een vasten pleitgrond voor de soevereine Majesteit uitgesproken.

'Waarom zoudt Gij zijn als een vreemdeling in het land?' Welk een teder beroep op de Verwachting Israëls, zijn Verlosser in tijd van benauwdheid! Alsof hij van de Heere begeerde hem dat geheim te verklaren, hetwelk zijn gemoed zozeer beroerd en geoefend had; alsof hij zei: Heere; indien Gij zijt, die Gij zijt, Israëls Verwachting en Verlosser, waarom is het dan, zoals het is ten deze dage, een tijd van beproeving en verwarring, van moeite en benauwdheid; en Gij houdt u als een vreemde in het land?!

Een vreemde, dat is iemand, die onze taal niet spreekt, onze gewoonten niet kent noch verstaat, en voor ons een vreemde houding en gedrag vertoont. Hij stelt weinig belang in ons en omgekeerd wij in hem; daar is geen nauwe aaneensluiting tussen ons. Zeer zeker gebruikt de profeet met eerbied dit zinnebeeld, in ootmoedigheid daarmede bekennde, dat het niet was als weleer, toen de Heere gezien en bemerkt werd in huis en werk, in roeping en alle omstandigheid. Maar helaas hoe is het alles veranderd; Gij trekt thans als een vreemdeling ons land door, die slechts zelden ons toespreekt en U verre van ons houdt. Immers, de houding van een vreemdeling kan natuurlijk niet familiair, vertrouwelijk, zoetvloeiende zijn, er is achterdocht, een afstand tussen beiden. Met alle bescheidenheid vraagt de profeet ootmoedig, waarom er zulk een groten afstand bestaat tussen de Heere en Zijn volk; waarom Hij zich zo zelden openbaart, en hen in liefde en vriendschappelijk toespreekt. Laat ons dit op onszelf toepassen. Ik hoop, dat God en de Godzaligheid ons niet geheel vreemd zal zijn; dat wij weten wat het zegt, tot God te spreken en Hij tot ons; dat Hij onze taal en wij Zijn taal verstaan. En toch, er kan een verwijdering, een zekere scheiding, een afstand tussen God en ons gekomen zijn, waardoor Hij ons als een vreemde geworden is. Welke ook de oorzaak daarvan moge wezen, de koelheid, die afstand, dat gebrek aan vertrouwelijke en geestelijke omgang met God is onuitstaanbaar voor allen, die bij ervaring kennis hebben aan die gemeenschap Gods als zittende op de genadetroon! O, dan is de Heere ons een vreemdeling geworden. Hoe droevig is het voor een volk, voor een kerk, voor een vergadering, maar bovenal voor elke ziel in het bijzonder, wanneer Israëls Verwachting als vreemdeling geworden is, te droeviger, te erger wanneer dat niet bekend, betreurd en beweend wordt. Als die ellendige staat van vervreemding begint gevoeld te worden in benauwdheid des harten, dan is dat een kenmerk, dat de hand Gods ten goede is uitgestrekt; maar als die verwijdering niet gevoeld wordt noch pijnlijk is, en men er rustig en voldaan onder kan wezen, dan is de zaak allertreurigst, zo niet hopeloos; en een droevig teken van uw staat voor God.

De profeet spreekt ook nog van 'een reiziger, die inkeert om te vernachten'. In het oosten waren vooral in oude tijden geen publieke herbergen voor reizigers om in te trekken, gelijk heden ten

dage onder ons; maar de inwoners waren zeer gastvrij en namen volwaardig vreemdelingen op, die zij als zodanig op straat ontmoetten Wij vinden hiervan een bewijs in de zaak van Lot met de engelen, die tot hem kwamen te Sodom, als ook in de geschiedenis van de Leviet. (Richt. 19). Zo stelt de tekst ons voor een reiziger, die gebruikt maakt van de vriendelijke gastvrijheid, hem aangeboden, maar zonder meer, slechts inkeert om te vernachten. Het zou dus niet van langen duur zijn, geen blijvend en vertrouwelijk verkeer, waarbij de genegenheden wederzijds ineen vloeien en de harten voor elkander gewonnen worden. Onder dit nadrukkelijk zinnebeeld spreekt Jeremia de Heere aan, dat Hij als een reiziger zou inkeren om te vernachten, zonder meer; vreemd als hij van de familie zou zijn en blijven. Trouwens, zo is soms des Heeren handelwijs met Zijn volk. Hij brengt een kort bezoek, en gaat straks weer heen of zoals geschreven staat (Openb. 3:20): 'Zie ik sta aan de deur en Ik klop; zo iemand Mijn stem zal horen en de deur opendoen, Ik zal tot hem inkomen, en met hem avondmaal houden en hij met Mij'. Een kort bezoek, ja, maar, o, Zijn tegenwoordigheid was zo liefelijk en zoet; Zijn woorden waren weinig, maar o, zo gewichtig en krachtig. V/ij zagen Hem niet zo van nabij, noch onderscheidenlijk, maar wat wij zagen was schoon en innemend, Zijn stem was welluidend, Zijn taal minzaam, maar er bleef een afstand. Ach dat Hij zo spoedig heenging, en helaas, Zijn wederkomst zich zo lang laat wachten!?! Hebt gij er geen kennis aan? Een iegelijk, die bij ervaring weet hoe dierbaar des Heeren tegenwoordigheid is, hoe Zijn woorden druipen als honig en honigzeem, en Zijn gemeenschap en belofte naar een vernieuwd bezoek doen verlangen, en telkens de Heere smeken, dat Hij in genadig welbehagen ons bezoeke met Zijn heil en verblijdde met Zijn vrede en gemeenschap.

Doch er is nog meer in onzen tekst. De profeet vervolgt: 'Waarom zoudt gij zijn als een versaagd man?' Het woord versaagd zijn, is van gelijke betekenis met verbaasd zijn, en heeft naar het grondwoord de zin van 'bedwelmd wezen door het zien van een onverwacht toeval'. Het zien daarvan verbaast u, maar als gij bemerkt; dat een uwer naaste bloedverwanten het ongeval heeft getroffen, dat bedwelmt u als 't ware, gij wordt meer dan verbaasd. Men zou zich allicht verwonderen over de stoute woorden, die de profeet zich veroorlooft uit te spreken, zo als ook elders (15:18), waarvan hij tot de Heere zegt: 'Waarom zoudt Gij mij zijn als leugenachtige wateren, die niet bestendig zijn'? Moge deze en dergelijke uitdrukkingen karakteristiek zijn bij Jeremia, gelijk ook bij Job, zij wijzen ons op drukkende omstandigheden, die al zulke woorden uit het hart persen, wat geheel iets anders is als wanneer iemand zulk een taal in koelen bloede durft te spreken. Doch laat ons de geestelijken zin dier woorden onderzoeken, dewijl zij zeker van diepe betekenis zijn.

De profeet stelt God voor als versaagd of verbaasd over de jammerlijken staat en toestand, waarin Zijn volk zich bevindt. Niet dat God eigenlijk verbaasd is; want de profeet zegt als, bij wijze van vergelijking, dat God zo zou staan tegenover Zijns volks ellendige zaak. Wanneer wij soms met verbazing bemerken, wat wij waren, zijn of waartoe wij in staat zijn, dan rijst de gedachte bij ons op, hoe God wel over ons moet oordelen. Want waarlijk, enige kennis aan de diepe onreinheid en vuilheid van ons eigen hart, en wat daar al in huisvest, en daar gedurig uit opwelt, als uit een onzalige fontein, waar allerlei onrein ongedierte als in leeft; dat kan ons met verontwaardiging over onszelf verbaasd doen zijn, vanwege die vuile goddeloosheid en arglistigheid van ons hart. En wanneer daarbij komt een besef van wie God is in Zijn heiligheid en reinheid, als de God van alle genade, waarheid en liefde, wat Hij voor ons deed en wie Hij voor ons is en zijn wil, tegenover wat wij zijn en waartoe ons hart geneigd is, dan wordt die verbaasdheid een bedwelming, die ons als verstompt voor Gods aangezicht. Gij denkt toch niet dat ik zo sprekende te veel zeg, of de toestand van ons hart, buiten vernieuwende genade te donker kleur? Of zijn u deze dingen vreemd en onbekend? Hebt gij nooit uw aangezicht in de helderen spiegel aanschouwd? Of zijt gij in eigen schatting nog zo bij uitnemendheid vroom en goed; dan ligt over uw hart nog dien sluier, welke ons van nature blind doet zijn voor onzen wezenlijken staat en toestand; en zeker meent gij dan, dat ik met zulk een tekening in bordelen en onder dieven en moordenaars moet wezen. Maar bij Goddelijk licht zoudt gij bevinden en toestemmen, dat Uw hart van nature tot alle ongerechtigheid en onreinheid in staat is. Of zoudt gij menen, dat de menselijke natuur niet zo diep verdorven is; waarvan dan die vele misdaden en gruwelen, die elk ogenblik van alle kanten ons ter ore komen; snode wanbedrijven, ondenkbare misdrijven, waarover de wereld zelfs verbaasd staat, en waardoor kerkers en gevangenis gevuld zijn?! En meent gij, dat onze natuur daarvan verschilt, anders en beter is. dan waarover terecht de publieke opinie met afschuw

spreekt en de gehele wereld verfoeit! En als wij ons zei ven kennen, dan leren wij de menselijke natuur in hare ware gedaante beschouwen.

Deze en dergelijke overleggingen deden de profeet zeggen: 'Waarom zoudt Gij zijn als een versaagd man, die als het ware verlegen zou zijn, welk middel aan te wenden ter herstelling van zulk een jammerlijken, zulk een treurige toestand? Gij zult weten, dat de profeet Gode geen ongerijmdheid wil toeschrijven, alsof het de Heere

aan wijsheid of macht zou ontbreken tegenover de ellendige toestand van Zijn volk. En ook wij hebben ons te wachten voor verkeerde toepassingen, en ons als op heiligen grond wetende, behoedzaam zijn in onze voorstellingen, waar de profeet alzo zijn krachtige gewaarwordingen uitspreekt.

De profeet voegt er nog een uitdrukking aan toe, zeggende: waarom zoudt Gij zijn: 'als een held, die niet kan verlossen?' Hij beschouwt God als een held, toegerust met alle mogelijke sterkte en macht, zodat niets de volvoering van zijn voornemen zou kunnen beletten; maar de zaak van Zijn volk was zó diep en wanhopig, dat zij als het ware boven Zijn macht was. Hij stelt de ellende op de meest krachtige wijze voor, zodat niet alleen Gods wijsheid, maar zelfs Zijn macht zou feilen, om zijn volk te verlossen, die Hij voorgenomen had te behouden. Ik stem toe, dat dit een krachtige uitdrukking is, maar niet . te sterk bij wat onze bevinding verzekert. Of hebt gij onder veelvuldige verzoeken, de kracht van in- en uitwendige overtredingen, en bij ervaring van de onzalige onreinheid en vuilheid uws harten wel niet eens gedacht, dat uwe zaak zo vreemd en bijzonder was, dat Gods wijsheid en macht tegenover uw geval ongenoegzaam was; ja, indien gij bij zalige ervaring niet wist, dat het bloed van Jezus Christus van alle zonden reinigt, gij zoudt uw geval zó hopeloos rekenen, dat het u geheel buiten het bereik van Gods heil zou stellen. Men moet deze dingen doorleefd hebben om onzen tekst te verstaan, en de bedoeling van de profeet te vatten; én dan zullen deze sterke uitdrukkingen ons niet te hard zijn, maar plechtige wezenlijkheden voor de eeuwigheid worden. Trouwens, er zijn in deze school voor ons twee nuttige lessen te leren. Vooreerst verkrijgen wij daardoor een bevindelijke kennis van de diepte van de val, de aard en natuur der zonde, en van onzen eigen treurige staat in aangeboren en dadelijke ongerechtigheid zichtbaar. Het schijnt somtijds dat onze zaak haars gelijke niet vindt, noch onder het levend geslacht noch in de tekening der Schrift. En dat leert ons afzien van alle hulp en hoop beneden de wolken, zo niet soms ten onrechte wanhopen aan de kracht der genade.

Ten tweede leren wij kennen, met welk een wondervolle God wij te doen hebben. Wij verwonderen ons over Zijn lankmoedigheid en verdraagzaamheid jegens ons, terwijl die soms ons hart vertedert voor Gods aangezicht, ons brengt tot belijdenis onzer zonden met al hare verzwarende omstandigheden, erkennende, met de bede, dat Hij onze harten in rechte sporen leide, en bovenal aan ons Zijn helende genade openbare en verheerlijke. Voorzeker zal niemand de genade Gods zo hoog waarderen als die het diepst zijn ingeleid in de schuld en ellende van ons geslacht.

III. Laat ons in de derde plaats de krachtige pleitgrond overwegen: 'Gij zijt toch in het midden van ons, o Heere!'

Welk een vermenging van nederwerping en opbeuring is er vaak in het hart van de gelovigen. Hoe drijft verwarring en bekommring soms tot het uiterste, en toch is er iets, dat zijn hoofd er boven houdt, zijn geloof versterkt, zijn hoop ondersteunt en hem bemoedigt aan te houden. Hier hebben wij nu die beproeving des geloofs, die veel kostelijker is dan des gouds, dat door het vuur beproefd wordt, om ontdaan te worden van allen droesem en vreemde bestanddelen. Wij hebben gewezen op een zielstoestand, waarover God als het ware verbaasd was en de ziel als wanhoopde aan de kracht Zijner genade; en toch steekt het geloof het hoofd omhoog, en zegt: 'Gij zijt toch in het midden van ons, o Heere!' Hoe gezegend zou het zijn, als wij ook heden dat naar waarheid konden zeggen! Al mocht naar eigen schatting uw staat en zaak schier hopeloos schijnen, gij zijt niet buiten het bereik van Zijn vriendelijke ogen, helende handen en uitgestrekte arm. Is God in het midden van ons? - Voorzeker, door de prediking des Woords krachtens Zijn bevel en naar Zijn toezegging gedaan, waar men in Zijnen naam samen vergaderd is. Doch dit is nog wat anders, als wanneer het uw persoon, uw hart betreft. Is God in het midden van uw hart? Heeft Hij zich plaats bereid in uwe ziel, en niettegenstaande uwe ervaring van heden, gij weet, dat Hij beslag op U gelegd heeft en gij de Zijn zijt? Welke gemengde gewaarwordingen: zichzelf een

rampzalig, vuil zondaar te gevoelen, en op de Almachtige te steunen ter voleinding van wat Hij wrocht in de ziel! De vader der leugenen sprak toch waarheid toen hij zei: 'Al wat een mens heeft, zal hij geven voor het leven zijner ziel'. Trouwens gij kunt niet opgeven, wat gij gevoeld en onderzonden hebt, als kenteken van het leven Gods in uwe ziel, en niets kan daartegen opwegen, want het is uwe hoop en leven. Welk een verborgenheid, beoefend door de Kananese vrouw, die een afwijzend antwoord niet aanvaardde; of gelijk het geloof van Ruth, die zei: Val mij niet tegen, dat ik u niet zou volgen; of zoals Hanna bedroefd van ziele was, en hare ziel voor de Heere uitstortte en zeer weende. Dit was het geloof van een doodbrakende Heman (Ps. 88); en van Asaf, toen zijn voeten bijna uitgegleden waren. (Ps. 73). Hoe wonderlijk zo niet tegenstrijdig, het moge klinken, waarheid is het, dat naarmate de Heere ons schijnt af te wijzen, wij Hem des te meer aankleven en begeren vast te houden. Hoe vuiler wij ons gevoelen, des te meer behoefte hebben wij aan Zijn genade; en hoe groter onze zonden zijn, des te groter is onze begeerte naar het bloed der verzoening, en houden wij vast aan Zijn Woord en belofte, als gepast en onmisbaar voor onze zaak.

Wanneer de Heere Zijn goedertierenheid en genade aan onze ziel verheerlijkte, dan kunnen wij als zodanig daarop pleiten: 'Gij zijt toch in het midden van ons, o Heere'. En als Hij uw gebed verhoorde, enige belofte u verzekerde, uw hart geroerd en met Zijn gunst bewelddadigd heeft, dan moogt gij U vergewissen, dat de Heere met u is. En al moge dan uwe doorgaande bevinding zijn, vanwege uw staat en toestand, alsof de Heere zich houdt als een vreemdeling, als een reiziger die inkeert om te vernachten; als een versaagd man, als een held, die niet kan verlossen, - toch kan en moet elk teken ten goede u aanmoedigen, om Hem te omhelzen, Hem aan te kleven, bij Hem te blijven, met een voornemen des harten, Hem aan te grijpen en niet te laten gaan; want bij al wat gij geweest zijt en nog zijt, gevoelt gij toch dat gij Hem lief hebt, en hebt gij goede hoop zo niet een gewisse getuigenis, dat Hij u liefheeft. Gij weet toch wat het is, de Heere als in het aangezicht te zien, en met Petrus te zeggen: 'Heere! Gij weet alle dingen, Gij weet, dat ik U liefheb! en al is het ook, dat mijn snode overtredingen U als een vreemde voor mij deed zijn, toch kan ik uit het diepste van mijn harte zeggen, dat ik U liefheb'. Ik herinner mij, zulke gewaarwordingen doorleefd te hebben, wanneer mijn hart gekeerd was tot Zijn heerlijken Persoon en volbracht werk. Hier is nu de pleitgrond: 'Gij zijt in het midden van ons'. Als gij u voor het aangezicht des Heeren durft beroepen op Zijn hartdoorzoekend oog, dat gij Hem lief hebt, houdt u dan ook verzekerd, dat Hij u liefheeft, naar het Woord der waarheid: 'Wij hebben Hem lief, omdat Hij ons eerst liefgehad heeft. 'En wij zijn naar Uwen naam genoemd'. Dat is de tweede pleitgrond. In de letterlijken zin dragen wij allen de naam van onzen Vader. Deze naam is over ons aangeroepen; en de band van Vader en Zoon kan niet verbroken worden. Er is geen macht in hemel of op aarde, die maken kan, dat ik niet de zoon van mijn vader ben. Alzo in de genade. Wanneer wij naar Gods naam genoemd zijn, dan heeft Hij ons in Zijn familie opgenomen, en wat er ook gebeurt, wie wij waren en nog zijn, of hoe wij of anderen over onszelf denken, God is en blijft onze Vader. En als wij ooit iets gevoeld hebben van de Geest der aanneming, waardoor wij Hem onzen Vader noemen, dan zal Hij ons nooit verloochenen, ons nooit afsnijden noch onterven, maar onze Vader en Vriend blijven in tijd en eeuwigheid.

IV. Ten slotte wezen wij op de smeekbede: 'Verlaat ons niet'. Hoeveel ligt in deze bede opgesloten? Immers wat zou het zijn, als Hij ons verliet? Wij zouden in de handen vallen van zonde, satan en wereld; overgegeven aan onze eigene harten, aan ongeloof en wantrouwen, vuile en kwade bewegingen, om alzo de mate onzer ongerechtigheden vol te maken, totdat wij zouden inzinken onder de wrake Gods, om nooit weder op te staan. Zo was het met Saul, toen God van hem week en een boze geest over hem kwam; hij ging van kwaad tot erger, totdat hij eindelijk in rampzalige wanhoop de dood vond. Ach, waar en wie zouden wij zijn, als God ons een ogenblik zou verlaten? Daarom moge het somtijds de schijn hebben, dat de Heere zich koud en vreemd tegen ons betoont; maar het is ondenkbaar, dat Hij ons geheel en voor altijd zou verlaten, en ons overgeven aan wat wij zijn en zouden worden, wanneer Hij ons aan onszelf overliet. Daarom Heere! verlaat ons niet, om ons te doen oogsten de vrucht van wat wij gezaaid hebben. En bij de voortdurende smeekbede: 'Verlaat ons niet, o Heere!' worde het ons gegeven Hem aan te kleven, en dat Hij bij ons blijve.

Ik onderstel, dat wij in onzen tekst de werking van waarachtig geloof, hoop en liefde hebben opgemerkt, doch in bewoordingen, die alleen uit de diepte van een geofende ziel kunnen opwellen. Ik heb dit onderwerp behandeld in de hoop, dat het onder de zegen Gods uwe harten moge getroffen hebben, gelijk ik daarin mijn eigene bevinding heb mogen beschrijven.
AMEN.